

SĂMĂNĂTORISM. POPORANISM. GÂNDIRISM

SĂMĂNĂTORISMUL	POPORANISMUL	GÂNDIRISMUL
Curent generat la începutul secolului al XIX - lea ca reacție a atitudinii tradiționaliste a societății românești în fața ideii de imitație a modelului occidental.	Curent generat în cultura română sub influența <i>narodnicismului rus</i> , curent care exalta rolul și importanța țaranului în viața poporului rus.	Mișcare tradiționalistă organizată în jurul revistei <i>Gândirea</i> , apărută la Cluj (1921 – 1928) și București (1928 – 1944).
Apare în jurul revistei <i>Sămănătorul</i> , revistă întemeiată de Al. Vlahuță și de G. Coșbuc în 1901, la București. Revista activează până în 1910.	Este promovat la noi de C. Stere, intelectual originar din Basarabia, militant narodnic în tinerețe. Cea mai importantă revistă poporanistă este <i>Viața românească</i> , apărută la Iași în 1906, sub conducerea lui Garabet Ibrăileanu.	Programul gândirist se configurează prin activitatea de teoretician a scriitorului și teologului Nichifor Crainic care a preluat atitudinea sămănătoristă adaptând-o la ideea de noutate și modernitate.
Ca orice mișcare tradiționalistă, sămănătorismul propune o ideologie refractară la noutate, ideologie promovată patetic de către Nicolae Iorga.	Poporanismul este în primul rând un fenomen social și politic și doar în mică măsură un curent literar, promovând sentimentul de simpatie și datorie față de țărănime, față de situația ei materială precară.	Deși polemica sa cu modernismul lovinescian îi subliniază clar caracterul tradiționalist, gândirismul este promovat de scriitori care aparțin și modernismului.
Atitudinea sămănătoristilor este una naționalistă și conservatoare, revendicându-se și din atitudinea romantică eminesciană și junimistă față de imitație.	Poporanismul manifestă a atitudine realistă față de sat și față de țaranul român, promovând un realism care urmărește realizarea unui program social socialist pentru îmbunătățirea situației țărănești.	Preia din sămănătorism interesul pentru sat și tradiția culturală sătească, dar pune în lumină mai ales latura spiritualității creștine ortodoxe.
Ideologia sămănătoristă tinde să impună eticul și etnicul ca singure valori, acestea prevalând asupra esteticului.	Un deziderat al poporanismului este emanciparea țaranului român prin promovarea culturii la sate.	În definirea identității unui neam, religia și spiritualitatea sa, creștină sau precreștină, are un rol esențial.
Literatura este chemată să se inspire din trecut, să evoce satul românesc ca singur depozitar al tradiției și al autenticității vieții românești.	De esență realistă este și atitudinea critică a poporanistilor față de viața celorlalte clase sociale, altele decât țărănimea.	Promovează valori ca: autohtonismul, universalitate prin identitate, ancestralitate, arhetipal, creație populară, creștinism cosmic.
Viața satului este transfigurată artistic în poezia sămănătoristă, fiind prezentată în manieră idilică.	Poporanismul refuză idilismul sămănătorist.	Menirea unui popor este aceea de a crea, fiind alimentată de două filoane: credința și tradiția.
Țaranul este o ființă robustă, de o sănătate fizică și morală exemplare, cu instincte puternice și sănătoase, cu o robustă bucurie de a trăi.	Constituirea societății românești ca model viabil de societate nu se poate realiza decât prin implicarea intelectualității în emanciparea țărânimii.	Literatura gândiristă prezintă figuri stilizate sub influența expresionismului, sacrul coboară pe pământ, îngerii trăiesc printre oameni.
Sămănătoristii resping ideea că orașul ar fi reprezentativ pentru spațiul românesc.	Satul și țaranul român sunt categoriile fundamentale pe care se poate constitui edificiul social.	
Orașul se află în antiteză cu lumea satului, fiind un spațiu al pierzaniei, al desacralizării și al dezrădăcinării. Țaranul plecat de la sat la oraș trăiește <i>drama dezrădăcinării</i> .	Dezideratul este constituirea unei culturi naționale, literatura nefiind decât un element colateral. Literatura are funcție militantă și etică, refuzându-se principiul <i>artă pentru artă</i> .	
Reprezentanți: G. Coșbuc, Duiliu Zamfirescu, Șt. O. Iosif, Al. Vlahuță, M. Sadoveanu, O. Goga.	Reprezentanți: C. Hogaș, M. Sadoveanu, O. Goga, G. Galaction, I. Agârbiceanu.	Reprezentanți: L. Blaga, Ion Pillat, V. Voiculescu, A. Maniu, R. Gyr, Vintilă Horia.

FIȘĂ DE LUCRU
Clasa a XI - a

Tema lecției: Octavian Goga, *Rugăciune*

Metoda didactică: Gândiți. Comunicați. Prezențați.

1. Citește textul liric *Rugăciune* de Octavian Goga
2. Desparte textul în părți mai mici, unitare din punct de vedere tematic, și precizează criteriul fragmentării (1 p.)
3. Identifică în prima parte 5 cuvinte aparținând sferei semantice a sacrului creștin, explicând funcția estetică a limbajului religios în acest fragment. (0,20 p.)
4. Descrieți situația în care eul poetic se proiectează pe sine însuși, realizând o comparație cu un moment veterotestamentar. (0,40 p.)
5. Identificați un motiv literar sau o temă literară aparținând unui curent literar anterior studiat în aceste fragmente poetice (0,40 p.)
6. În cadrul acestei comparații, precizați într-un răspuns de minim 15 rânduri conotațiile următoarelor structuri poetice: *în negură se-mbracă zarea, eu simt ispitele cum sapă, în drum mi se desfac prăpăstii, din mreaja lor mă smulge, orânduie-mi cărarea, rățăcitor, cu ochii tulburi.* (2 p.)
7. În poezie, eul liric invocă întoarcerea în zona paradisiacă a începutului și a vieții țărănești. În vederea reîntregirii, poetul trebuie să parcurgă niște etape, similare unor praguri de reinițiere. Identificați aceste praguri și etape, dezvoltând răspunsul în minim 15 rânduri (2 p.)
8. Reîntors în lumea ocrotitoare a satului, poetul devine conștient de suferința înaintașilor lui pe care o asumă și o transfigurează artistic. Precizați etapele acestei transfigurări artistice evocate în text (1 p.)
9. Comentați semnificațiile poetice ale următoarelor structuri poetice în minim 10 rânduri pentru fiecare dintre ele.: *să-l simt în matca-i cum se zbate, în smalț de fulgere albastre, încheagă-și glasul de aramă, cântarea pătimirii noastre.* (2 p.)
10. Memorează cel puțin o strofă a poeziei, la alegere (1 p.)

Metode didactice

a. Evaluarea temei pentru acasă: Turul galeriei (20 de minute)

b. Predarea noilor cunoștințe: Dezbaterea.

Se dau următoarele moțiuni:

1. Textul *Rugăciune* de O. Goga este un text sămănătorist / poporanist.
2. Textul liric *Rugăciune* de O. Goga are mai mult o funcție etică decât una estetică.

În echipe de câte 4, elevii vor formula câte 5 argumente pro și contra (15 minute) pe care le vor prezenta în fața clasei (15 minute) ilustrând fiecare argument cu exemple și analiză pe textul literar.

Se va nota:

- Corectitudinea ideilor susținute 2 p.
- Coerența ideilor susținute. 2 p.
- Corectitudinea și coerența limbajului folosit. 2 p
- Corectitudinea în corectarea lucrării colegilor 1 p
- Are tema rezolvată integral. 1 p
- Lucrează în echipă 1 p
- A memorat cel puțin o strofă 0,5 p
- Are volumul cu opera literară. 0,5 p